

Kirjoittamisen työpaja: Salapoliisikertomuksia

Avainsanat: alakoulu, kirjoittamisen työpaja

Toteuttaja: Johanna Yli-Tokola

Luokka-aste: 4. lk

Neljännän luokan oppilaat lukevat salapoliisikirjoja ja kirjoittavat omat salapoliisikertomukset. Salapoliisikertomuksiin voidaan tutustua Martin Widmarkin *Lasse-Maijan etsivätoimisto* -sarjan avulla (esim. *Muumion arvoitus* -kirja) sekä ratkaisemalla Wolfgang Ecken *Salapoliisitehtäviä*-sarjan rikostapauksia. Lasse-Maijan etsivätoimisto -kirjat ovat helppolukuisia ja koukuttavia salapoliisikirjoja. Salapoliisitehtäviä-sarjan rikostapaukset taas antavat oppilaille ideoita oman kertomuksen kehittelyyn.

Työpajan aloitustunti

Aluksi opettaja lukee oppilaille lyhyen katkelman Lasse-Maijan etsivätoimisto -kirjasarjan kirjasta. Pohditaan yhdessä, millaisesta kirjasta on kyse ja mistä sen tunnistaa. Mietitään myös oppilaiden omia kokemuksia salapoliisikertomuksista: mitä kertomuksia he ovat lukeneet ja mitä yhteisiä piirteitä niissä on?

Seuraavaksi opettaja esittelee työpajan: seuraavien viikkojen aikana jokainen pääsee itse työstämään oman salapoliisikertomuksen, jonka kirjoittaminen ei ole yhden tunnin juttu vaan vaatii aikaa.

Tunnin lopuksi tehdään lyhyt kirjoitusharjoitus, jossa oppilaat saavat ryhmissä mieltä erilaisia aiheita salapoliisikertomukseen. Mikä tapaus kertomuksessa yritetään selvittää? Jokainen ryhmä kirjoittaa omia ideoitaan post-it -lapuille. Oppilaat laittavat idealaput taululle ja sen jälkeen tutkitaan ideoita yhdessä opettajan kanssa. Kirjoitusharjoitus toimii oppilaille ideoiden herättäjänä ja ohjaa heitä huomaamaan, miten paljon erilaisia ideoita voi olla. Nämä ideat jätetään salapoliisipankiksi luokan seinälle.

Oppilaille kerrotaan, että salapoliisikertomuksen tarkoitus on herättää lukijan mielenkiinto ja jättää lukijalle mahdollisuuden pohtia ratkaisua.

Kirjoittaja voi jo aloitusvaiheessa mieltä, mikä tapaus olisi hänen mielestään mielenkiintoinen kertoa. Tavoitteena on, että oppilas innostuu oman salapoliisikertomuksen suunnittelusta niin, että sen kirjoittaminen ei tunnu työläältä. Salapoliisikertomuksessa oppilas saa kokeilla salapoliisin roolissa toimimista ja antaa henkilöahmolle haluamiaan ominaisuuksia.

Mentoritekstiä hyödyntävä opetustuokio

Hyödynnetään edelliseltä tunnilta oppilaille tuttua kertomusta (Lasse Maijan etsivätoimisto). Tunnin aiheena on salapoliisitarinan epäilty ja heidän motiivinsa. Mietitään, ketkä Lasse Maijan etsivätoimisto -kirjassa ovat epäiltyjä ja mikä heidän motiivinsa voisi olla. Pohditaan myös, miten kirjoittaja esittelee nämä henkilöt eli mitä kirjoittaja haluaa heistä kertoa lukijalle. Kiinnitetään huomiota siihen, miten kirjoittaja kookuttaa lukijansa esittelemällä henkilöitä ja antamalla vihjeitä syyllisen löytämiseen.

Jatketaan tällä tunnilla luokan seinällä olevan salapoliisipankin työstämistä miettimällä, kuka asian tai esineen olisi voinut viedä ja miksi. Oppilaat toimivat jälleen ryhmissä ja miettivät lapuille erilaisia henkilöitä ja heidän mahdollisia motiivejaan.

Tämän tunnin jälkeen luokan ideaseinän salapoliisipankkiin on kerätty salapoliisikertomukseen liittyviä asioita, kuten tärkeitä asioita tai esineitä, tapahtumia, epäiltyjä ja motiiveja. Oppilaat voivat myöhemmin hyödyntää salapoliisipankkia oman kertomuksensa suunnitteluun.

Suunnittelun apuväline

Oppilaat suunnittelevat omaa kertomustaan tarkoitusta varten tehdylle suunnittelupohjalle (LIITE 1). Jokainen suunnittelee oman kertomuksensa. Suunnittelun työväline on pyritty rakentamaan visuaalisesti motivoivaksi ja opettajalle helpoksi tarkistaa.

Palautteen antaminen

Salapoliisikertomuksia työpajan aikana opettaja antaa palautetta oppilaille kertomuksen suunnittelun jälkeen, kirjoitusprosessin aikana sekä valmiista kertomuksesta. Oppilaat käyttävät prosessin aikana apuna oppilaan tarkistuslistaa (LIITE 2). Tarkistuslistaan opettaja voi käsin lisätä haluamansa arviointikohteet. Tässä projektissa niihin sopii "olen tyytyväinen", "vielä kesken" sekä "kaipaen vielä ideoita".

SALAPOLIISIKERTOMUKSENI

Päähenkilö(t)

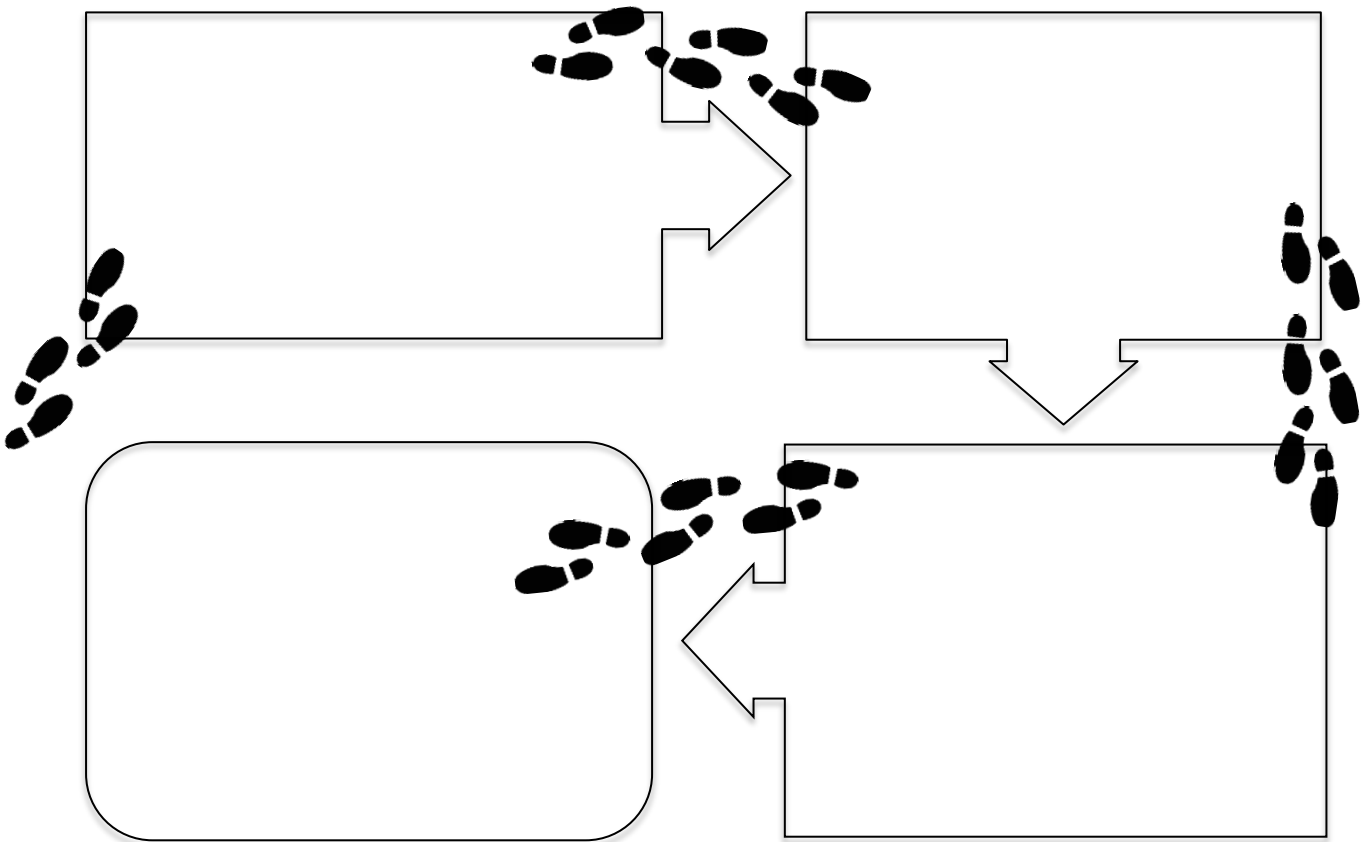

Muut kertomuksen henkilöahmot

Tapaus, jonka salapoliisi ratkaisee

Kertomuksen tapahtumapaikka

Kertomuksen tapahtumat

Tarkistuslista SALAPOLIISIKERTOMUKSENI 				
henkilöhahmot		Suunnittelin kertomukseeni henkilöahmot ja heidän roolinsa tapauksessa.		
ratkaistava tapaus		Pohdin, mikä tapauksen salapoliisi ratkaisee kertomuksessani.		
aloitus		Pohdin, miten aloitan kertomukseni ja valitsin aloituksen, jonka uskon kiinnostavan lukijoita.		
juoni		Suunnittelin kertomukseni juonen ja siihen huippukohtan. Kirjoitin kertomukseni kohtauksittain.		
lopetus		Pohdin, miten lopetan kertomukseni. Kirjoitin kertomukseen lopetuksen.		
kielen tarkistus		Tarkistin oikeinkirjoituksen. Virke alkaa aina isolla kirjaimella ja päättyy lopetusmerkkiin.		

